

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

|| ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ||

|| ಹರಿಃ ಓ(೪)ಂ ||

ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ |
ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ |
ಸ ಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ವಾ |
ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ಧಶಾಂಗುಲಂ |
ಪುರುಷ ಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ |
ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭವ್ಯಂ |
ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ |
ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ |
ಏತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾ |
ಅತೋ ಜ್ಯಾಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪುರುಷಃ || 1 ||

ಪಾದೋಽಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನಿ |
ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಂಖುತಂ ದಿವಿ |
ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ಪುರುಷಃ |
ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾಭವಾತ್ಪುನಃ |
ತತೋ ವಿಷ್ಟಂವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ |

ಸಾಶನಾನಶನೇ ಅಭಿ |
 ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಾಡಜಾಯತ |
 ವಿರಾಜೋ ಅಧಿ ಪುರುಷಃ |
 ಸ ಜಾತೋ ಅತ್ಯರಿಚ್ಯತ |
 ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ || 2 ||

ಯತ್ಪುರುಷೇಣ ಹವಿಷಾ |
 ದೇವಾ ಯಜ್ಞಮತನ್ವತ |
 ವಸಂತೋ ಅಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ |
 ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ |
 ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಸನ್ವರಿಧಯಃ |
 ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ |
 ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾಃ |
 ಅಬದ್ಧನ್ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ |
 ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರಾಕ್ಷನ್ |
 ಪುರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ || 3 ||

ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ |
 ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚ ಯೇ |
 ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ |
 ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ |
 ಪಶೂಗ್ಸ್ತಾಗ್ಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾನ್ |

ಆ॒ರ॒ಣ್ಯಾ॒ನ್ಯಾಂ॒ಯಾಶ್ಚ॑ ಯೇ |
 ತ॒ಸ್ಮಾ॒ದ್ಭ್ರಾ॒ಜ್ಞಾ॒ಧ್ವ॒ವೃ॒ಹು॒ತಃ |
 ಋ॒ಚ॒ಸ್ಸಾ॒ಮಾನಿ॑ ಜ॒ಜ್ಞಿರೇ |
 ಛ॒ಂದಾ॒ಗ್ಂಸಿ॑ ಜ॒ಜ್ಞಿರೇ॑ ತ॒ಸ್ಮಾತ್ |
 ಯ॒ಜು॒ಸ್ತ॒ಸ್ಮಾದ॑ಜಾಯತ || 4 ||

ತ॒ಸ್ಮಾದ॑ಶ್ಚಾ॒ ಅ॒ಜಾಯ॑ಂತ |
 ಯೇ ಕೇ ಚೋ॒ಭಯಾದ॑ತಃ |
 ಗಾವೋ॑ ಹ ಜ॒ಜ್ಞಿರೇ॑ ತ॒ಸ್ಮಾತ್ |
 ತ॒ಸ್ಮಾ॒ಜ್ಞಾ॒ತಾ ಅ॒ಜಾವ॑ಯಃ |
 ಯ॒ತ್ಪು॒ರು॒ಷಂ ವ್ಯ॑ದಧುಃ |
 ಕ॒ತಿ॒ಧಾ ವ್ಯ॑ಕಲ್ಪಯನ್ |
 ಮು॒ಖಂ ಕಿ॒ಮಸ್ಯ॑ ಕೌ ಬಾ॒ಹೂ |
 ಕಾ॒ವೂ॒ರೂ ಪಾ॒ದಾವು॑ಚ್ಯೇತೇ |
 ಬ್ರಾ॒ಹ್ಮಣೋ॑ಸ್ಯ ಮು॒ಖಮಾ॑ಸೀತ್ |
 ಬಾ॒ಹೂ ರಾ॒ಜನ್ಯಃ॑ ಕೃ॒ತಃ || 5 ||

ಊ॒ರೂ ತದ॑ಸ್ಯ ಯದ್ವೈ॒ಶ್ಯಃ |
 ಪ॒ದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ॑ ಶೂ॒ದ್ರೋ ಅ॒ಜಾಯ॑ತ |
 ಚ॒ಂದ್ರ॒ಮಾ ಮ॑ನಸೋ॒ ಜಾತಃ॑ |
 ಚ॒ಕ್ಷೋ॒ಸ್ಸೂ॒ಯೋರ್ ಅ॒ಜಾಯ॑ತ |
 ಮು॒ಖಾದಿ॑ಂದ್ರಶ್ಚಾ॒ಗ್ನಿಶ್ಚ॑ |

ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಜಾಯತ |
 ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ |
 ಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಸ್ಸಮವರ್ತತ |
 ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿದಿಶಶ್ರೋತ್ರಾತ್ |
 ತಥಾ ಲೋಕಾಗ್ಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ || 6 ||

ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾಂತಂ |
 ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಸ್ತು ಪಾರೇ |
 ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಃ |
 ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ವಾಭಿವದನ್ ಯದಾಸ್ತೇ |
 ಧಾತಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಮುದಾಜಹಾರ |
 ಶಕ್ರಃ ಪ್ರವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರದಿಶಶ್ಚತಸ್ರಃ |
 ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಂಖುತ ಇಹ ಭವತಿ |
 ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ಅಯನಾಯ ವಿದ್ಯತೇ |
 ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜಂತ ದೇವಾಃ |
 ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾನ್ಯಾಸನ್ |
 ತೇ ಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸಚಂತೇ |
 ಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾಸ್ಸಂತಿ ದೇವಾಃ || 7 ||

ಅದ್ಭ್ಯಸ್ಸಂಭೂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ರಸಾಚ್ಚ |
 ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಸ್ಸಮವರ್ತತಾಧಿ |
 ತಸ್ಯ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿದಧದ್ರೂಪಮೇತಿ |

ತತ್ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶ್ವಮಾಜಾನಮಗ್ರೇ |
 ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾಂತಂ |
 ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ |
 ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಂಋತ ಇಹ ಭವತಿ |
 ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇನಾಯ |
 ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರತಿ ಗರ್ಭೇ ಅಂತಃ |
 ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ವಿಜಾಯತೇ || 8 ||

ತಸ್ಯ ಧೀರಾಃ ಪರಿಜಾನಂತಿ ಯೋನಿಂ |
 ಮರೀಚೀನಾಂ ಪದಮಿಚ್ಛಂತಿ ವೇಧಸಃ |
 ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯ ಆತಪತಿ |
 ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪುರೋಹಿತಃ |
 ಪೂರ್ವೋ ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಜಾತಃ |
 ನಮೋ ರುಚಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಯೇ |
 ರುಚಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಜನಯಂತಃ |
 ದೇವಾ ಅಗ್ರೇ ತದಬ್ರುವನ್ |
 ಯಸ್ತ್ವೈವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ಯಾತ್ |
 ತಸ್ಯ ದೇವಾ ಅಸನ್ವಶೇ || 9 ||

ಹ್ರೀಶ್ಚ ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ಪತ್ನೌ |
 ಅಹೋರಾತ್ರೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ |
 ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ರೂಪಂ |

ಅ॒ಶ್ವಿನೌ॑ ವ್ಯಾ॒ತ್ತಂ |
ಇ॒ಷ್ಟಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ |
ಅ॒ಮುಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ |
ಸ॒ರ್ವಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ || 10 ||

|| ಇತಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ಸಮಾಪ್ತಂ ||